

50 YEARS SINCE THE ESTABLISHMENT OF THE SEMI-HIGHER PEDAGOGICAL INSTITUTE IN SILISTRA

Assoc. Prof. Romyana Lebedova, PhD

Department of Philological and Natural Science

“Angel Kanchev” Ruse University - Silistra Branch

mobile: +359887632741

E: mail: rlebedova@uni-ruse.bg

Abstract: *The text presents the beginning of pedagogical education in Silistra, related to the establishment of the Pedagogical School. The various transformations of the institution caused by historical circumstances, are tracked over the years. They are a prerequisite for the opening of the Semi-Higher Pedagogical Institute in the city in 1971. Based on research of archival materials, information about the structure of the branch, as well as the educational, creative and sports activities in the institute during the first decade of its establishment is presented.*

Keywords: *education, institution, transformations, beginning, archive, structure*

ВЪВЕДЕНИЕ

Педагогическото образование в Силистра има 130-годишна традиция. Началото се поставя от “Държавното педагогическо мъжко трикласно образцово училище”, което подготвя основни (начални) учители и се превръща в един от трите главни центъра на педагогическото образование в страната – Казанлък, Лом, Силистра. През първата учебна година (1890-1891) в открития първи педагогически курс постъпват 27 ученици. Педагогическият състав е от високо образовани учители, голяма част от които пренасят европейския културен дух в новата българска държава. Създадено с цел да подготвя учители, които да образуват българите от Добруджа и Бесарабия, то се превръща в духовен център на Южна Добруджа, в който се развиват активна обществена и културна дейност: музикална, театрална, издателска, събирателска, музейна...Традициите, началото на които Педагогическото училище в Силистра поставя, биват продължени през годините, въпреки обществените трансформации и изпитанията, пред които те изправят образователното дело.

ИЗЛОЖЕНИЕ

През десетките години на исторически преломи съдбата на образователното дело в Силистра е различна – има поредици от преобразувания на различни учебни заведения, чиято цел е подготовката на учители. До 1913 година, когато Южна Добруджа попада под румънска окупация, Педагогическото в Силистра развива забележителна образователна и културна дейност. След 1913 г. то се трансформира в гимназия и съществува в емиграция. През 1940 г., след подписване на Крайовската спогодба, едно от събитията, емблематични за Южна Добруджа, е честване на 50 годишен юбилей на ПУ. На 8 октомври 1941 година Педагогическото училище бива преобразувано в Учителски институт за първоначални учители с 4-годишен курс на обучение над пети гимназиален клас “Цар Борис III”. През 1945 г. Учителският институт “Цар Борис III” е преименуван в “Димитър Благоев”. Институтът е закрит през 1948. Две години по-късно се възстановява Педагогическото училище, което съществува до 1962 г.

Традициите на педагогическото образование в Силистра се възраждат чрез създаването на *Учителски институт за подготовка на учители V - VIII клас*. На 31 август 1971 година Държавният съвет на НР България на основание чл. 94, т. 2 от Конституцията на НРБ издава Указ №305 за откриване на Учителски институт в град Силистра за подготовка на учители за V - VIII клас на общообразователните трудово-политехнически училища със срок на обучение 3 години над средно образование. Той е един от трите института в България, които имат такъв статут и предмет на дейност (Силистра, Смолян, Кърджали).

Учебните занятия са открити на 19 ноември 1971 година.

Приети са 235 студенти в специалностите:

- *Български език и руски език;*
- *Български език, история и западен език;*
- *Математика и физика;*
- *Биология, химия и география.*

Първият випуск се дипломира през 1974 година. Допуснати до държавни изпити са 72, успешно дипломирали се – 37 студенти.

За пет години Институтът за подготовка на учители се разраства и се утвърждава като педагогически център, в който през 1976 година се обучават 1050 студенти в редовна форма на обучение и 374 студенти в задочна форма на обучение. Преподават 64 щатни и 18 хонорувани преподаватели. Планира се до 1980 година да се приемат 2000 студенти в редовна форма на обучение и 1000 в задочна форма на обучение, което значи близо 50% от учителите в Северна България да бъдат възпитаници на ППИ в Силистра.⁵⁴

Още през първите години в Института се разгръща разнообразна художествено-творческа и спортна дейност. Институцията има свой културен живот и обществена изява.

. Функционират:

- кръжок *Художествено слово* с ръководител Росица Желкова;
- кръжок по фото и кино техника с ръководител Методи Стайков;
- кръжок по радиоелектроника с ръководител инж. Добри Чернев;
- кръжок по математическа логика и теория на множествата с ръководител Здравко Константинов;
- кръжок по векторна алгебра с ръководител Вяра Богданова;⁵⁵
- кръжок *Екология на растенията и животните*;
- драматичен кръжок;
- литературнотворчески кръжок;
- кръжок по интарзия, керамика и рисуване;
- два студентски хора – за школувано пеене – с ръководител Петър Карагеоргиев и за народно пеене – с ръководител Стефка Макавеева;
- естраден състав с ръководител Евгени Мирев;
- танцов състав с ръководител Кирил Грозданов;
- клуб ТНТМ (за техническо и научно творчество за младежта), в който членуват 251 студенти. Негов ръководител е Петър Моллов;
- клуб за естетическо възпитание;
- студентски клуб «Факел», който има свой «Марш на студентите» (текст – Илиян Друмев, музика – Александър Алексиев).

Под ръководството на Йордан Маринов се подреждат изложби със студентски рисунки в салона на Художествената галерия – артистична изява, която Йордан Колев превърна в традиция през годините.

Под ръководството на Атанас Здравков, Здравко Дренчев, Иван Русев, Николай Здравков, Любен Божков и Снежана Бориславова са сформирани 12 представителни спортни отбора, в които са включени 120 студенти.

Масово се покриват нормите на спортния многобой «Родина». За три години над 75% от студентите стават носители на значката «Родина».

През учебната 1974-1975 година под ръководството на Здравко Дренчев ППИ Силистра се класира на първо място в обявеното съревнование на ДКМС между всички

⁵⁴ ДА Силистра, Ф805, оп.1, а.е. 6.

⁵⁵ ДА Силистра, Ф.805, оп.1, а. е. 5, с. 148-149.

висши и полувисши учебни заведения по спортен многобой «Родина» и на второ място в съревнованието по плуване.

Своите постижения и отличия получават и представителите на художествената самодейност – златни медали на Петия Републикански фестивал на художествената самодейност, проведен през 1977 година, получават хорът за школувано пеене и битовият хор. Бронзов медал получава студентският танцов състав.⁵⁶

С Постановление №52/09.11.1989 година на Министерския съвет се преустройват институтите за подготовка на учители в полувисши институти към съответните висши заведения. Интегриран към Висшия педагогически институт в гр. Шумен, Полувисшият институт в Силистра добива нов статут. Интегрирането се изразява предимно в методическа помощ - изготвят се нови учебни програми и голяма част от лекционните курсове се водят от хабилитирани преподаватели от Шумен. Резултатна е помощта на тогавашния ректор на Шуменския университет – проф. д-р Владимир Шкодров и на заместник-ректора по учебната дейност – проф. д-р Румяна Йовева.

С Постановление №15 от 27 януари 1997 година на Министерския съвет Полувисшият педагогически институт със седалище в Силистра се преобразува в Педагогически факултет в състава на Филиал на Русенския университет «Ангел Кънчев» със статут на юридическо лице. Предмет на дейност е подготовката на учители на образователно-квалификационна степен «бакалавър» по специалностите:

- Български език и чужд език (руски, френски, английски);
- Математика и физика;
- Биология и химия.

На свое заседание от 25.03.1997 година Академичният съвет на Русенския университет утвърждава структурата на Педагогическия факултет в Силистра. Във факултета се разкриват 5 катедри: Катедра по педагогически и обществени науки със 7 щатни преподаватели, Катедра по български език със 7 щатни преподаватели; Катедра по хуманитарни науки /чужди езици, литература, история/ с 16 щатни преподаватели; Катедра по природо-математически науки с 15 щатни преподаватели; Катедра по специализиращи науки с 10 щатни преподаватели.⁵⁷

Със същото Постановление Полувисшият институт по машиностроене и електротехника, който е наследник на Техникума по машиностроене и електротехника – Силистра, интегриран с ВМЕИ «В. И. Ленин», се преобразува в Технически колеж, който също е в състава на Филиала, с предмет на дейност подготовка на кадри на образователно-квалификационна степен «специалист по...».

Двете звена създават обща академична структура на Русенския университет в град Силистра с колективен орган за управление - Общо събрание на Филиала.

ЗАКЛЮЧЕНИЕ

Днес Филиалът на Русенския университет в Силистра е единствената в региона акредитирана образователна институция, обучаваща студенти по образователно-квалификационните степени „бакалавър” и „доктор”. Учебното заведение оцелява и се реформира в условията на цялостна промяна на обществения модел. Въпреки демографската криза, въпреки икономическата криза, остава устойчив стремежът през годините да се съхранят добрата традиция и професионализъмът при подготовката на кадри за просветната, културната и социалната дейност. Доказателство за това е получената през 2021 г. висока оценка от Националната агенция за оценяване и акредитация на професионално направление 1.3. Педагогика на обучението по... 9, 28, както и фактът, че за 50 години близо осем хиляди /7988/ студенти с полувисше образование и с висше

⁵⁶ ДА Силистра, Ф.805, а. е. 1, оп.2, с.20.

⁵⁷ ДА Русе, Ф.824, оп.7, а.е.10, с.57.

образование в ОКС „бакалавър“ „магистър“ и „доктор“ са получили знания и умения, необходими за професионалната им реализация в областта на образователната дейност.

REFERENCES

State Archives Silistra, F. 805, D. 1, archival unit 5-6.

State Archives Ruse, F. 824, D. 7, archival unit 10.